

Llibres

Coordina **Josep Lambies**
jlambies@timeout.cat

Aquestes coses passen quan neixes en un país que no ha inventat res més que el rellotge de cucut.

Són ben bojós, aquests suïssos

En **Josep Lambies** es troba amb Joël Dicker, un escriptor que fa dos metres d'alçada

Definitivament, no entenc els escriptors d'avui, i això m'encanta. Quan vaig llegir que Joël Dicker havia barrejat el *De ratolins i homes* de Steinbeck i *Rebellió a la granja* d'Orwell en un mateix llibre, poc m'imaginava que seria un thriller de més de 600 pàgines ambientat a Ohio. "I no oblidis que sóc suís!", exclama, afegint llenya a la meva estupefacció. A tot això, té 27 anys, fa gairebé dos metres i s'ha quedat a un vot de guanyar el premi Goncourt, que no és poc. És conscient que *La veritat sobre el cas Harry Quebert* està a una edició de convertir-se en *best-seller*, i encara així somriu, amb cara de "ups, se m'ha escapat!".

Va ser gràcies a l'editor Vladimir Dimitrijevic, que el va descobrir a Ginebra a principis del 2011. "Ell sempre em deia que fos ambiciós, molt i molt ambiciós", m'explica. La seva

primera novel·la, aquí encara inèdita, va sortir publicada quan amb prou feines tenia 25 anys, i explicava tota la veritat sobre el SOE, una branca dels serveis secrets de Churchill que durant la Segona Guerra Mundial es dedicava a enviar civils a les línies enemigues per fer petites accions de sabotatge. "Reclutaven gent de tot Europa: nens, dones, aristòcrates, vells, homosexuals, obrers... —enumera—. Els feien una formació accelerada i després els llençaven amb paracaigudes al seu lloc de destí".

Tornem a Harry Quebert, un altre escriptor d'èxit. "Però que consti que no té res a veure amb mi ni amb el que jo espero ser d'aquí a uns anys", salta en Dicker. Quebert es va passar l'estiu del 75 assegut a la taula d'un *dinner* menjant *pancakes* i ous ferrats, i escrivint les pàgines d'*Els orígens del mal*, la

seva obra mestra, guanyadora del National Book Award. Als anys 90 va fer una polèmica apologia de Clinton davant del cas Lewinsky. I al juny del 2008, quan Amèrica es preparava per a la primera victòria d'Obama a les presidencials, un jardiner va desenterrar el cadàver d'una adolescent de l'entrada de casa seva. Em sembla comprensible que en Dicker no vulgui acabar de la mateixa manera.

I doncs, què passa amb Steinbeck i amb Orwell? "Quan llegeixes un llibre sobre uns porcs que lideren una revolta contra els humans i no et sona estrany és que aquest llibre és un prodigi —conclou—. Algun dia jo també faré una cosa així d'absurda i genial". De moment, es conforma amb reptes menors: trames conspiranoiques, novel·les policiaques en ciutats ianquis i una ruta anual per la Costa Est buscant inspiració. Una cosa sí que entenc: com deia Orson Welles, en tants segles de pau els suïssos no han inventat res més que el rellotge de cucut. És normal que vagin com bojós per sortir de casa i posar els peus en terrenys perillosos, on hi ha sang, guerra i aventura.

LA VERITAT SOBRE EL CAS...
La Campana. 680 pàg. 22 €

SOM I LLEGIM

Ada Castell

Sí que hi ha diners

És molt difícil defensar la cultura amb arguments econòmics. Tothom veu claríssim que, posem per cas, si l'AMPA d'una escola es veu en la dicotomia de salvar el menjador o la biblioteca, sempre guanyarà el menjador. Quan s'extrapola aquesta realitat a una esfera més gran, l'estabilitat econòmica de la cultura trontolla: el director d'un banc ha de triar entre tancar una residència d'avis o mantenir un premi literari; el president d'un país ha de decidir-se entre comprar vacunes o subvencionar un teatre... i així anar fent. La cultura té totes les de perdre.

Ara bé: cal anar amb compte. Res no és tan senzill. S'ha de deixar clar que no és certa una frase que es repeteix un i altre cop en els despatxos del món cultural: "Ho sentim, però no hi ha calers". La frase correcta seria: "Ens indigna, però els diners han desaparegut", i no perquè vagin a la biblioteca del barri mentre els nens no poden fer dos àpats diaris, sinó perquè han anat a tancar els forats dels especuladors i perquè, atenció, no es controla prou el frau fiscal.

Si realment els diners que haguessin de raure a les arques de l'Estat, hi anessin, n'hi hauria prou per a biblioteques, menjadors, teatres i centres de dia, però això sempre s'enfoca com un problema lateral del món econòmic, abstracte i complicat, i mai com una evidència: "Sí que hi ha diners, però són a Suïssa o a Andorra o en algun altre lloc del planeta que és escandalós que encara sigui legal".

És urgent una actitud ferma en contra d'aquesta concentració dels diners en mans de molt pocs i, al damunt, ben lluny de la societat on viuen i amb la qual tenen un compromís evident. Els diners, recordem-ho, no deixen de ser un muntatge que s'ha fet la humanitat i ha d'estar al servei del seu creixement.